

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ewa Stefańska

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z wniosku R. P.
z udziałem G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w W.
o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu,
na posiedzeniu niejawnym 13 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek przedstawienia przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w
Warszawie
postanowieniem z 29 czerwca 2022 r., sygn. akt I Co 638/21,
zagadnienia prawnego:

"1. czy dopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności
na żądanie obligatariusza, aktowi notarialnemu, w którym dłużnik
podał się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 Kodeksu
postępowania cywilnego na rzecz administratora zabezpieczeń
działającego w imieniu własnym, ale na rzecz obligatariuszy;
2. czy przeszkodę do nadania klauzuli wykonalności aktowi
notarialnemu, w którym dłużnik podał się egzekucji na podstawie art.
777 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania cywilnego, stanowi otwarcie
wobec dłużnika przyspieszonego postępowania układowego, jeżeli
stwierdzona tym aktem wierzytelność objęta jest z mocy prawa
układem ?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa
w Warszawie, po rozpoznaniu wniosku wierzyciela R. P. z udziałem G. Spółka z
ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w W., postanowieniem z 11
sierpnia 2021 r. odmówił nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w

którym uczestnik poddał się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. na rzecz administratora zabezpieczeń – K. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. Referendarz wskazał, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności złożył wierzyciel - obligatariusz, a nie administrator zabezpieczeń. Wierzyciel nie ma więc legitymacji do domagania się nadania na jego rzecz klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym uczestnik poddał się egzekucji z tytułu należności jakie wobec obligatariuszy ponosi jej komplementariusz G. sp. z o.o. w związku z emisją obligacji. Z § 2 tego aktu notarialnego wynika, że to administrator zabezpieczeń jest jedynym podmiotem uprawnionym do realizacji zobowiązań na rzecz obligatariuszy z tytułu emisji obligacji imiennych serii D przez spółkę G. sp. z o.o. w W..

W skardze na orzeczenie referendarza sądowego wnioskodawca powołał się na naruszenie art. 777 § 1 pkt 5 w zw. z art. 786 § 1 i art. 233 k.p.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że jedynym uprawnionym do żądania nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu jest administrator zabezpieczeń. W ocenie skarżącego powołanie administratora zabezpieczeń nie jest równoznaczne z pozbawieniem obligatariuszy możliwości samodzielnego dochodzenia praw z zabezpieczeń płatności z tytułu wykupu obligacji. Potwierdza to treść uzasadnienia uchwały SN z 27 lutego 2022 r., III CZP 55/19, dotyczącej sfery kompetencyjnej obligatariusza przy powołaniu administratora hipoteki. Z tego orzeczenia można bowiem wyprowadzić generalny wniosek, że pomimo powołania administratora zabezpieczeń (administratora hipoteki) każdy z wierzycieli (obligatariuszy) jest władny dochodzić swoich należności z ustanowionego zabezpieczenia (w realiach rozpoznawanej sprawy z oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji jako zabezpieczenia płatności za wykup obligacji). Takie podejście ma również istotne znaczenie dla ochrony interesów majątkowych poszczególnych obligatariuszy. Eliminuje ono zagrożenia dla interesów obligatariuszy w tych sytuacjach, w których administrator zabezpieczeń nie podejmuje działań zmierzających do realizacji zabezpieczenia ich wierzytelności z tytułu posiadanych obligacji. W tej sprawie administrator zabezpieczeń nie podejmował skutecznych działań pozwalających na właściwe zaspokojenie należności za wykup obligacji, co godziło w interes wnioskodawcy oraz pozostałych obligatariuszy.

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, rozpoznając skargę wnioskodawcy na orzeczenie referendarza sądowego, powziął poważne wątpliwości sformułowane w przedstawionym w postanowieniu z 29 czerwca 2022 r. zagadnieniu prawnym, dotyczącym potrzeby określenia kompetencji obligatariusza przy realizacji zabezpieczenia płatności z obligacji będących w jego posiadaniu, w postaci oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c.), w sytuacji gdy jednocześnie został ustanowiony administrator zabezpieczeń działający w imieniu własnym, ale na rzecz obligatariuszy (pierwsze zagadnienie prawne). Sąd ten wskazał, że powołanie administratora zabezpieczeń nie wyłącza w stosownym zakresie uprawnień obligatariuszy. Uzasadnieniem dla takiego podejścia jest argumentacja analogiczna względem przyjętej za podstawę uchwały SN z 27 lutego 2020 r., III CZP 55/19, dotyczącej relacji między obligatariuszami a administratorem hipoteki. Pomiedzy administratorem hipoteki a administratorem zabezpieczeń nie występują znaczące różnice, które uzasadniałyby odmienne określanie legitymacji obligatariuszy przy dochodzeniu realizacji zabezpieczeń płatności za wykup wyemitowanych obligacji. Ustanowienie administratora zabezpieczeń sprowadza się do usprawnienia realizacji wierzytelności przysługujących z wyemitowanych obligacji. Administrator we własnym imieniu, ale na rzecz obligatariuszy ma podejmować działania w celu realizacji ustanowionych zabezpieczeń płatności. Sąd pytający zauważa przy tym, że chociaż idea powołania administratora zabezpieczeń wyraża się w jego działaniu na rachunek obligatariuszy (a więc w ich interesie), to obecne uregulowania nie wskazują na odpowiednie zabezpieczenie ich praw. Wprawdzie administrator zabezpieczeń ponosi wobec obligatariuszy odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie swoich obowiązków to równocześnie nie mają oni możliwości oddziaływania na szczegółowy zakres jego obowiązków. Umowa o zarządzanie ustanowionymi zabezpieczeniami jest bowiem zawierana między emitentem a podmiotem mającym pełnić funkcję administratora. W procedurze zawierania takiej umowy nie uczestniczą obligatariusze, chociaż to właśnie z umowy będą wynikały konkretne obowiązki jakie ma realizować administrator na ich rachunek. Ponadto obligatariuszom nie zapewniono uprawnienia do zapoznania się z treścią umowy zawartej z administratorem, zaś ujawnienie podmiotu

pełniącego funkcję administratora zabezpieczeń nie zostało włączone w zakres obowiązków informacyjnych emitenta. Poza sferą kompetencyjną obligatariuszy pozostała również kwestia żądania zmiany administratora zabezpieczeń. Zdaniem Sądu Rejonowego wskazane niespójności konstrukcji normatywnej administratora zabezpieczeń w kontekście odpowiedniego zabezpieczenia interesów obligatariuszy pozwalają na przyjęcie, że obligatariusze - niezależnie od uprawnień przyznanych administratorowi zabezpieczeń - posiadają samodzielne uprawnienie do realizacji ustanowionych zabezpieczeń wierzytelności emitenta z tytułu emisji obligacji, w tym domagania się nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. na rzecz administratora zabezpieczeń, a następnie wszczęcia egzekucji na podstawie takiego tytułu wykonawczego.

W ocenie Sądu Rejonowego za poglądem przeciwnym przemawia postulat ścisłej wykładni przepisów ustawowych dotyczących klauzuli wykonalności, w tym art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. Nadanie klauzuli wykonalności na rzecz określonego podmiotu powinno mieć swoje bezpośrednie odniesienie w treści tytułu egzekucyjnego. Jeżeli więc z aktu notarialnego wynika, że dłużnik poddaje się egzekucji na rzecz administratora zabezpieczeń, a nie każdego obligatariusza, to nie ma podstaw do uwzględnienia żądań poszczególnych obligatariuszy, dążących do uzyskania na swoją rzecz klauzuli wykonalności na tytule egzekucyjnych – oświadczeniu w akcie notarialnym o poddaniu się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c.). Sąd Rejonowy dostrzega przy tym, że ewentualna aprobata dla samodzielnego dochodzenia przez poszczególnych obligatariuszy realizacji zabezpieczenia płatności w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c.), może kreować sytuację nakładania się żądań nadania klauzuli wykonalności temu samemu tytułowi egzekucyjnemu i to w tym samym zakresie. *A priori* nie można bowiem wykluczyć sytuacji, w której stosowny wniosek składa administrator zabezpieczenia działając wprawdzie we własnym imieniu, ale na rachunek obligatariuszy oraz samodzielnie obligatariusze, chociaż ich interesy jednocześnie kompilują się w działaniach podejmowanych przez administratora zabezpieczeń. Ponadto Sąd Rejonowy wskazuje, że stanowisko o wyłączeniu uprawnień poszczególnych obligatariuszy do realizacji zabezpieczenia płatności za

obligacje w związku z powołaniem administratora zabezpieczeń - chociaż bez szerszego obudowania go w sferze argumentacyjnej - dominuje w piśmiennictwie.

Wątpliwości Sądu Rejonowego sformułowane w przedstawionym w postanowieniu z 29 czerwca 2022 r. drugim zagadnieniu prawnym dotyczyły przeszkody nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c., z powodu otwarcia wobec dłużnika przyspieszonego postępowania układowego, jeżeli stwierdzona tym aktem wierzytelność objęta jest z mocy prawa układem. Sąd ten wyjaśnił, że z art. 259 ust. 3 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 2309 ze zm., dalej: „pr.restr”) wynika, iż wszczęcie postępowania egzekucyjnego oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem jest niedopuszczalne po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego. Rozwiązanie to jest równoznaczne z wyłączeniem możliwości nadania klauzuli wykonalności - po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego - w odniesieniu do tytułów egzekucyjnych, w których stwierdza się istnienie wierzytelności objętych układem. Nie zagraża ono właściwej ochronie interesów wierzycieli oraz jest zgodne z założeniami koncepcyjnymi dotyczącymi prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego. W ramach takiego postępowania dąży się do zawarcia układu celem uniknięcia ogłoszenia upadłości dłużnika. Dla udziału w postępowaniu układowym wystarczające jest, aby wierzyciel dysponował tytułem egzekucyjnym, bez konieczności uzyskania klauzuli wykonalności na tytule egzekucyjnym stwierdzającym istnienie wierzytelności przysługującej mu wobec podmiotu objętego restrukturyzacją - art. 65 ust. 1 pkt 2 i art. 65 ust. 4 pr.restr. Za takim poglądem przemawia też, że po pierwsze, wszystkie postępowania egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętych z mocy prawa przyspieszonym postępowaniem układowym, które zostały wszczęte przed dniem otwarcia takiego postępowania podlegają zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia takiego postępowania (art. 259 ust. 1 pr.restr.). Po drugie, z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ wszystkie postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi z mocy prawa podlegają umorzeniu (art. 170 ust. 1 pr.restr.). Po trzecie, tytuły

wykonawcze obejmujące wierzytelności objęte układem *ex lege* tracą wymagalność z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ (art. 170 ust. 3 pr.restr.).

Sąd Rejonowy wskazał, że w doktrynie przyjmuje się jednak, iż art. 259 ust. 3 pr.restr. nie wyłącza możliwości zaopatrzenia tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi. Niedopuszczalność prowadzenia postępowania egzekucyjnego w czasie, gdy prowadzone jest przyspieszonego postępowania układowego, nie wyklucza możliwości nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko dłużnikowi, którego dotyczy postępowanie restrukturyzacyjne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 390 § 1 k.p.c., jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji, ewentualnie przy rozpoznawaniu zażalenia (art. 397 § 3 k.p.c.) powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, sąd może je przedstawić do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości może być przedstawione Sądowi Najwyższemu także przez sąd rejonowy rozpoznający jako sąd drugiej instancji skargę złożoną na postanowienie referendarza, stosujący odpowiednio przepisy o zażaleniu (postanowienie SN z 11 kwietnia 2013 r., III CZP 3/13).

Na podstawie art. 781 § 2 k.p.c. czynności w sprawach o nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, o których mowa w art. 777 § 1 k.p.c. – w tym aktom notarialnym, w którym dłużnik poddał się egzekucji (§1 pkt 5) - może wykonywać referendarz sądowy. Skarga na orzeczenie referendarza sądowego przysługuje wtedy, gdy rozstrzygnięcie referendarza, gdyby zostało wydane przez sąd, podlegałoby zaskarżeniu zażaleniem. Na postanowienie w przedmiocie klauzuli wykonalności przysługuje zażalenie (art. 795 § 1 k.p.c.), a przepisy o zażaleniu stosuje się odpowiednio do skargi na postanowienie referendarza sądowego (art. 795 § 3 k.p.c.).

Przedstawiane na podstawie art. 390 § 1 w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom. Zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości przedstawione Sądowi Najwyższemu do

rozstrzygnięcia nie może sprowadzać się do pytania o sposób rozstrzygnięcia sprawy. Musi mieć bowiem charakter abstrakcyjny i dotyczyć wykładni przepisów prawa (zob. postanowienie SN z 9 lipca 2009 r., III CZP 38/09, i z 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10). Rola Sądu Najwyższego nie polega bowiem na zastępowaniu sądu *meriti* w jego procesie decyzyjnym, obejmującym także ocenę prawną stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 20 maja 2005 r., III CZP 14/05). Przedstawione zagadnienie musi budzić rzeczywiście poważne wątpliwości. W razie powstania zwykłych wątpliwości sąd drugiej instancji obowiązany jest rozwiązywać je we własnym zakresie. Zadaniem Sądu Najwyższego nie jest zastępowanie sądów powszechnych w orzekaniu, poprzez dokonywanie zwykłej, przynależnej każdemu sądowi interpretacji przepisów, z wykorzystaniem wiedzy, jaką niosą same przepisy oraz ich rozumienie w dotychczasowym orzecznictwie i doktrynie prawa. W takich okolicznościach nie formułuje się zagadnień prawnych, o których mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, i z 29 października 2009 r., III CZP 74/09).

Przedstawienie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu może nastąpić jedynie wówczas, jeżeli budzi ono poważne wątpliwości. Przymiotnik kwalifikujący oznacza, że w razie powstania wątpliwości zwykłych, sąd odwoławczy obowiązany jest rozwiązywać we własnym zakresie (zob. postanowienie SN z 12 października 2005 r., III CZP 68/05). Instytucja zagadnień prawnych, prowadząca do związania sądów niższej instancji w danej sprawie poglądem Sądu Najwyższego, zawartym w podjętej uchwale, jest wyjątkiem od konstytucyjnej zasady podległości sędziów tylko Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP). Ze względu na tę wyjątkowość, instytucja ta powinna być zatem stosowana w sposób jak najbardziej ścisły. Gdy związek taki nie występuje Sąd Najwyższy odmawia podjęcia uchwały (zob. uchwała SN z 30 marca 1999 r., III CZP 62/98, OSNC z 1999, nr 10, poz. 166).

Wystąpienie z zagadnieniem prawnym wymaga nie tylko sformułowania pytania adresowanego do Sądu Najwyższego, lecz także jego odpowiedniego uzasadnienia, które wskazywałoby na poważny charakter powstałych wątpliwości, możliwe drogi wykładni miarodajnych przepisów prawa oraz racje przemawiające

za każdą z tych dróg, które są na tyle ważne, że usprawiedliwiają wahania sądu *meriti* przy wyborze właściwej koncepcji interpretacyjnej (zob. postanowienie SN z 15 listopada 2018 r., III CZP 53/18).

Sąd Rejonowy nie przedstawił argumentacji odwołującej się do istnienia wątpliwości z uwagi na stanowiska prezentowane w doktrynie bądź w orzecznictwie oraz nie wykazał poważnych wątpliwości interpretacyjnych z nich wypływających. Stanowisko przeciwne względem ścisłej wykładni przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących klauzuli wykonalności uzasadnił wyłącznie poglądem przyjętym w uchwale SN z 27 lutego 2020 r., III CZP 55/19, ze względu na istotne podobieństwo administratora hipoteki oraz administratora zabezpieczeń. Już z tych względów uzasadniona jest odmowa podjęcia uchwały. Zwykle wątpliwości interpretacyjne, sąd odwoławczy obowiązany jest rozwiązywać we własnym zakresie.

Podkreślenia również wymaga, że Sąd Najwyższy w ramach instytucji pytań prawnych nie rozstrzyga problemów dogmatycznych, które w szerokim ujęciu wskazują na powiązanie merytoryczne z kontekstem sprawy, ale nie mają bezpośredniego odniesienia w okolicznościach faktycznych i prawnych występujących w sprawie. Zagadnienie prawne powinno dotyczyć takiego problemu, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy jest rzeczywiście niezbędne do rozpoznania środka odwoławczego. Musi istnieć bezpośredni związek przyczynowy między problemem prawnym a sposobem rozpoznania sprawy, w przeciwnym razie SN również odmawia udzielenia odpowiedzi (zob. np. postanowienia SN: z 12 września 2017 r., III SZP 2/17; z 15 lutego 2019 r., III CZP 87/18; z 5 grudnia 2019 r., III CZP 37/19; z 24 stycznia 2020 r., III CZP 54/19; z 9 października 2020 r. III CZP 73/19, i 16 września 2021 r., sygn. akt III CZP 108/20).

W obu zagadnieniach prawnych, Sąd Rejonowy nie tylko nie powołał się na poważny charakter powstałych wątpliwości i na tyle ważne racje przemawiające za każdą z możliwych interpretacji, które usprawiedliwiają wahania sądu *meriti* przy wyborze właściwej koncepcji interpretacyjnej, ale również w pierwszym zagadnieniu prawnym szeroko określił zakres problemu, który nie ma bezpośredniego

odniesienia w okolicznościach faktycznych sprawy. Po pierwsze, sentencja i uzasadnienie postanowienia z 29 czerwca 2022 r. sugerują, że złożone w formie aktu notarialnego z 14 stycznia 2019 r. oświadczenie G. sp. z o.o. sp.k. o podaniu się egzekucji stanowiło zabezpieczenie roszczeń obligatariuszy za wykup obligacji. Jednakże Sąd pytający nie uwzględnił okoliczności wynikających z treści oświadczenia o poddaniu się egzekucji, że *per se* nie stanowiło zabezpieczenia wierzytelności obligatariuszy i w tym zakresie nie mamy do czynienia tzw. administratorem oświadczenia o poddaniu się egzekucji na rzecz wierzycieli. Z treści aktu notarialnego wynika, że 20 listopada 2018 r. między spółką – G. sp. z o.o. sp.k. z siedzibą w W. a administratorem zabezpieczeń doszło do zawarcia umowy poręczenia za płatności G. sp. z o.o. (komplementariusza) wobec obligatariuszy (§ 1 ust. 1 pkt 3 aktu notarialnego z 14 stycznia 2019 r.) i w zakresie obowiązków wynikających z tejże umowy poręczenia spółka G. sp. z o.o. sp.k. spółka poddała się egzekucji (§ 2 ust. 1 aktu notarialnego z 14 stycznia 2019 r.). W sprawie mamy zatem do czynienia z: zawarciem umowy poręczenia z administratorem zabezpieczeń i uzyskaniem przez niego materialnoprawnej kompetencji do realizacji poręczenia; zobowiązaniem administratora do realizacji poręczenia przez administratora, ale na rachunek obligatariuszy; na rzecz administratora zostało złożone oświadczenie o podaniu się egzekucji w zakresie obowiązków wynikających z umowy poręczenia w celu ułatwienia egzekucji obowiązków wynikających z umowy poręczenia.

Po drugie, w sentencji postanowienia użyto zwrotu „dłużnik poddał się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. na rzecz administratora” co w powiązaniu ze sformułowaniem „na żądanie obligatariusza” może sugerować, że owym dłużnikiem (wobec obligatariuszy) jest emitent obligacji. Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż oświadczenie o poddaniu się egzekucji nie pochodzi od emitenta, ale zostało ono złożone przez osobę trzecią – G. sp. z o.o. sp.k., której komplementariusz – G. sp. z o.o. - wyemitował obligacje. Poza przedmiotem rozpoznania jest więc kwestia traktowania oświadczenia emitenta o poddaniu się egzekucji z tytułu wierzytelności z obligacji i na tle tego oświadczenia dopatrywanie się kompetencji obligatariuszy do realizacji stosownego zabezpieczenia, gdy

jednocześnie ustanowiono administratora zabezpieczeń (administratora oświadczenia).

Zwrócić uwagę również należy, że wątpliwości Sądu pytającego pojawiły się w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności. Uwzględniając istotę tego postępowania oraz zakresu kompetencji kontrolnych sądu w odniesieniu do tytułu egzekucyjnego jakim jest złożone w formie aktu notarialnego oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, przedmiot badania sądu w takim postępowaniu jest ograniczony. W postępowaniu klauzulowym bada się czy dokument przedstawiony przez wierzyciela ma wszystkie cechy tytułu egzekucyjnego oraz czy na jego podstawie może być prowadzona egzekucja. W przypadku tytułu egzekucyjnego w postaci aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. wielokrotnie wypowiadał się Sąd Najwyższy (zob. np. uchwały SN z 28 czerwca 2017 r., III CZP 10/17, OSNC 2018, nr 4, poz. 36, i z 17 listopada 2017 r., III CZP 55/17, OSNC 2018, nr 7-8, poz. 74). Złożone w formie aktu notarialnego oświadczenie o poddaniu się egzekucji usprawnia możliwość wdrożenia procedury przymusowego zaspokojenia, bez konieczności uprzedniego zweryfikowania przez sąd czy obowiązek taki rzeczywiście istnieje. Złożone w takiej formie oświadczenie o poddaniu się egzekucji ma prowadzić do powstania tytułu egzekucyjnego, co oznacza, że musi identyfikować nie tylko składającego oświadczenie dłużnika, ale i wierzyciela obowiązku, którego dotyczy i który jest beneficjentem uprawnień procesowych z niego wynikających. Sytuacja procesowa, w której Sąd Najwyższy podejmował uchwałę z 27 lutego 2020 r., III CZP 55/19, była odmienna od sytuacji objętej analizą w przedmiotowej sprawie, mimo podnoszonego przez Sąd Rejonowy podobieństwa administratora hipoteki i administratora zabezpieczeń. Stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale opierało się bowiem na odmiennym stanie faktycznym, w którym obligatariusz – mimo ustanowienia administratora hipoteki – w postępowaniu rozpoznawczym dochodził od dłużnika rzeczowego swojego roszczenia z wyemitowanych, ale nie wykupionych obligacji, zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości. Postępowanie to dopiero zmierzało do uzyskania tytułu egzekucyjnego, natomiast w przedmiotowej sprawie jest nim akt notarialny, identyfikujący zarówno wierzyciela jak i dłużnika obowiązku z niego wynikającego.

Postępowanie klauzulowe nie ma charakteru rozpoznawczego i go nie zastępuje, co wiąże się z tym, że sąd nie może badać zasadności roszczenia od strony podmiotowej, jak i przedmiotowej. W ramach tego postępowania nie jest również uprawniony do modyfikowania treści tytułu egzekucyjnego, badając wyłącznie kryteria formalne, wykonalność i dopuszczalność egzekucji (zob. wyrok SN z 13 marca 2009 r., II CSK 558/08). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że notarialny tytuł egzekucyjny stanowi surogat orzeczenia sądowego zasądzającego świadczenie na rzecz konkretnego wierzyciela od konkretnego dłużnika. Dlatego też notarialny tytuł egzekucyjny nie może być inaczej traktowany w zakresie wymogów podmiotowych jakim powinien odpowiadać w ogóle tytuł egzekucyjny niż orzeczenia sądowe. Klauzula wykonalności na podstawie takiego tytułu jest wydawana wyłącznie na rzecz podmiotu skonkretyzowanego w jego treści jako wierzyciel. Odejście od tego założenia jest dopuszczalne jedynie w zakresie wyznaczonym przez art. 788 k.p.c. Przepis ten pozwala nadać klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko innej osobie niż wymieniona w tytule egzekucyjnym, jeżeli uprawnienie lub obowiązek przeszły po jego postaniu na tę inną osobę, a do wykazania przejścia uprawnienia lub obowiązku dojdzie środkami określonymi przez ustawodawcę (zob. uzasadnienie uchwały SN uchwały z 28 czerwca 2017 r. i z 17 listopada 2017 r.).

Uzasadnienie drugiego zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu również nie sugeruje poważnych wątpliwości interpretacyjnych, wykraczających poza zwykłe, jakie sąd odwoławczy obowiązany jest rozwiązywać we własnym zakresie. Z brzmienia art. 259 ust. 3 pr.restr. wynika, że po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego wszczęcie postępowania egzekucyjnego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem jest niedopuszczalne. Jednak samo postępowanie klauzulowe oraz uzyskanie klauzuli wykonalności nie skutkują samoistnym wszczęciem postępowania egzekucyjnego, zatem z art. 259 ust. 3 pr.restr. nie wynika wyłączenie możliwości uzyskania klauzuli wykonalności na tytule egzekucyjnym, odnoszącym się do wierzytelności objętej postępowaniem układowym. Wniosek, że przyjęte w tym przepisie rozwiązanie jest równoznaczne z wyłączeniem możliwości nadania klauzuli wykonalności, nie został poprzedzony odpowiednią argumentacją, sugerującą

przynajmniej poważne wątpliwości interpretacyjne. W szczególności, że z powołanej w uzasadnieniu postanowienia literatury wynika, że zakaz wszczęcia postępowania egzekucyjnego (art. 259 ust. 3 pr.restr.) nie wyłącza możliwości uzyskania klauzuli wykonalności. Istotą przedstawiania istotnych zagadnień prawnych nie jest natomiast zastępowanie sądów powszechnych w orzekaniu.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. odmówił podjęcia uchwały.